

PROFESYONEL FUTBOLCULARIN OYNADIKLARI POZİSYONLARA GÖRE PSİKOLOJİK BECERİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Erkut Konter*

ÖZET

Araştırmanın amacı, "Profesyonel Futbolcuların Oynadıkları Pozisyonlara Göre Psikolojik Becerilerinin (imgeleme-İM, baskı altında doruk performans-BD, bağlılık gösterme-BG, stresle başa çıkma-SB ve karşılaşma kaygısını yönetme-KK) araştırılmasıdır". Araştırmanın evreni Türkiye Futbol Federasyonunun 7. Bölgesi olan Güney-Anadolu illeridir. Bu bölgedeki 18 profesyonel futbol takımı ve 451 profesyonel futbolcudan toplam 313'ne ulaşıldı. Bu çalışmada "Futbolda Psikolojik Beceriler Ölçeği-16 (FPBÖ-16)" ve profesyonel futbolcuların oynadıkları pozisyonlarıyla ilgili anketeye verdikleri cevaplardan yararlandı. FPBÖ-16'nın güvenilirlik katsayıları, İM'de 0.66, BD'da 0.73, BG'de 0.62, SB'da 0.68 ve KK'de ise 0.63'tür. Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre, profesyonel futbolcuların oynadıkları pozisyonları ile ölçülen psikolojik becerileri arasında anlamlı bir farklılık bulunamadı ($P>.05$).

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Psikolojik Beceriler, Performans, Profesyonel Futbol, Oynanan Pozisyonlar.

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate psychological skills (imagery, peaking under pressure, commitment, coping with stress and competitive anxiety) according to playing positions of professional soccer players. Population of this study consisted of 18 professional soccer teams and 451 professional soccer players of "South Anatolia Region" which is categorized 7.th one by the Turkish Soccer Federation. All professional soccer teams and total 313 professional soccer players were participated in this study. Soccer Psychological Skills Scale-16 (SPSS-16) with a questionnaire was applied to 313 professional soccer players and data

gathered. Reliability coefficients of the SPSS-16 are 0.66 for the imagery, 0.73 for the performing under pressure, 0.62 for the commitment, 0.68 for the coping with stress and 0.63 for the competitive anxiety. The results of the One-Way ANOVA revealed no meaningful difference between measured psychological skills and playing positions of professional soccer players ($P>.05$).

KEYWORD

Psychological Skills, Performance, Professional Soccer, Playing Positions.

Futbol 11 oyuncunun saha içindeki dağılımını, organizasyonunu ve bir sistem içerisinde oynama mücadelesini gerektiren bir takım spordur. Futbolda oyun sistemi ne olursa olsun (3-5-2, 4-4-2, 4-3-3 gibi), saha içinde futbolcuların pozisyonlarla ilgili dizilişleri gerekmektedir. Örneğin, kaleci, sağ bek, sol bek, libero, stoper, sağ açık, sol açık, orta sahanın ortası, orta sahanın solu, orta sahanın sağ, santrfor vb.

Futbolda performans, sadece fiziksel, teknik ve taktik değil, aynı zamanda imgeleme, baskı altında doruk performans ortaya koyma, bağlılık gösterme, stresle başa çıkma, karşılaşma kaygısı, hedef belirleme, dikkat ve konsantrasyon gibi psikolojik becerileri de içeren bir bütünlük göstermektedir (Beswick, 2001). Bu durum futbolda bütün oynanan pozisyonlar için önemli olmakla birlikte, bunların herbirinin özel istemleri de vardır. Örneğin, kalecilik ile orta saha pozisyonlarının gerektirdiği, fiziksel-fizyolojik, teknik, taktik ve psikolojik istemler farklılık gösterebilir (Shellenberger, 1990; Beck, 1991; Renklikurt, 1991; Bangsbo, 1994; Konter, 1996; Konter, 1997).

Bazı araştırmalar, değişik sporlarda pozisyonlar arası psikolojik beceri farklılıkları üzerinde durmuştur. Örneğin Cox ve Yoo (1995) Amerikan futbolunda yaptık-

*Yrd. Doç. Dr. Erkut Konter, Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi.

ları araştırmada, çizgide oynama ile geri alanda oynama pozisyonları arasında anlamlı farklılıklar bulmuştur. Cox ve Yoo ayrıca, pozisyonlarla kaygı kontrolü, konsantrasyon, motivasyon ve kendine güvende de önemli farklılıkları ortaya çıkardılar.

Futbolda oynanılan pozisyonların, futbolculardan farklı fiziksel ve fizyolojik istemlerde bulunması (Beck, 1991; Renkikurt, 1991; Bangsbo, 1994; Konter, 1997) farklı psikolojik beceri istemlerini de gerektirebilir. Bu varsayımdan yola çıkan Nicholls, McMorris, White ve Carr (1993), sporda basit alansal yerleşime ve dizilmeye dayalı "merkezilik kuramının" geçerliliği üzerine bir araştırma yapmışlardır. Daha önce Kuzey Amerika ve İngiltere de, beysbol, Amerikan futbolu ve futbolla (soccer) ilgili araştırmaları değerlendiren Nicholls, McMorris ve Carr, Maguire (1988) ve Melnick (1988) tarafından ileri sürülen "merkezilik kuramlarına" destek bulamamışlardır.

Goldberg (1998), spordan spora ve hatta bir spor içinde oynanılan pozisyonlarda, fiziksel, teknik, taktik ve zihinsel istemlerin farklı olabileceğini belirtmiştir. Örneğin, bir kişinin golf oynaması için gereken istemlerle, futbol oynaması için gereken istemler farklılık gösterebileceği gibi, futbolda santrfor pozisyonu ile libero pozisyonlarının istemleri de farklılık gösterebilir.

Spor psikolojisinde pozisyonlar ve psikolojik becerilerle ilgili sınırlı sayıda araştırma vardır ve bunlar kesin sonuçlardan uzaktır. Örneğin, Konter (1996) futbolda oynanılan pozisyonlarla karşılaşma öncesi durumluk kaygı arasında farklılık bulmazken, Leonard II (1987) üniversite basketbolunda pozisyonlarla ilgili önemli farklılıklar bulmuştur (p<.05).

Cooper ve Payne (1972), İngiltere Futbol Liginde bulunan 17 farklı futbol takımını ve yöneticilerini değerlendirerek, hücum oyuncularının savunma oyuncuları ve yöneticilere (staff) göre, daha benlik yönelimli, yöneticilerin hücum ve savunma oyuncularına göre de, daha konu yönelimli olduklarını bulmuşlardır.

Futbolda merkezde oynayan oyuncuların, daha çok topu durdurma girişiminde buldukları, merkezde oy-

namayanların daha çok taç atışı, köşe vuruşu, serbest vuruş kullandıklarını ve her bir takımda ise, yükü daha çok çeken oyuncuların bulunduğunu gösterilmiştir (Nicholls ve ark., 1993). Sonuçlar, futbolda merkezi olan ve olmayan pozisyonların, anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymuştur.

Pozisyonlarla ilgili yapılan araştırmalara bütünüyle bakıldığında ise, hiçbir pozisyonun diğerinden daha önemli olduğu sonucu çıkarılamamıştır. Oynanılan pozisyon önemli olmaksızın, takımdaki belirli oyuncuların diğer bazı oyuncularından daha baskın (dominant) olabildikleri söylenebilir. Bu oyuncuların, daha ağırlıklı olarak, özellikle merkezi orta saha alanındaki pozisyonlarda bulunmaları normal görülebilir. Ancak, pozisyonlarla ilgili durumların genellenmesi oldukça güçtür. Çünkü, bir takımdaki dominant oyuncu sol bek, karşı takım-dakinin ise, sol açık olabilir (Nicholls ve ark., 1993). Araştırma sonuçları Maguire (1988) ve Melnick (1988) tarafından kullanılan basit alansal yerleşime veya dizilmeye dayalı "merkezilik kuramının" geçerliliğini doğrulamamaktadır.

Kırkcaldy (1982), bireysel ve takım sporlarıyla ilgili yaptığı araştırmada, kişilik özelliklerinde anlamlı farklılıklar bulmasına karşın, takım sporlarının kendi içindeki pozisyonlarda anlamlı farklılıklar bulamamıştır. Takım sporları, savunma, orta saha ve hücum olarak 3 ana grup içinde araştırıldığında, hücum pozisyonlarında oynayanların orta sahada oynayanlara göre, daha güçlü zihinsel yapı, dominant, saldırgan ve "dışa dönüklük" özellikleri gösterdikleri bulunmuştur. Araştırma sonuçları ayrıca, hücum oyuncularının, savunma oyuncularından kolayca farklılaşmadığını ancak, savunma oyuncularının, hücum oyuncularına göre, daha çok "duygusal durağanlık" gösterdiğini, bayanlarda ise bu durumun, ters yönde olduğunu ortaya koymuştur.

Shellenbeger (1990), futbolda bazı özelliklerin savunma oyuncularında, orta saha ve hücum oyuncularına göre daha hakim olduğunu göstermiştir. Shellenbeger, futbolda en az gelişen özelliğin kısa süreli konsantrasyon ve en çok gelişen özelliğin ise, kararlılık olduğunu ve özgüven ve kesinlik özelliklerinin, daha çok orta saha oyuncularında bulunduğunu belirtmiştir. Bu sonuçla-

ra ek olarak Shellenberger, savunma oyuncularının "atılabilirlik" düzeyinin en az düzeyde bulunduğunu ve buna karşılık kararlılıkta, uyum yeteneğinde ve performans yoğunluğunu arttırmada ise, yüksek düzeylerde bulduklarını vurgulamıştır.

Gursky (1963), oyuncu liderliğinin, oyuncuya verilen pozisyonla doğrudan ilişkili olduğunu ileri sürmüştür. Grusky'e göre, diğer pozisyonlarla yüksek etkileşimi gerektiren pozisyonlar, liderlik sorumluluğunu da üstlenmektedir. Chelladurai ve Carron (1977), yüksek görev bağımlılığı ve birbirine yakınlığı bulunan pozisyonların, daha büyük liderlik potansiyeli ve fırsatıyla ilişkili olduğunu ileri sürmüşlerdir. Lee, Patridge ve Coburn (1983), futbol takımlarında bir çok kaptanın savunmanın merkezinde ve orta sahada oynadıklarını bulmuşlardır. Bu araştırma, Chelladurai ve Carron'ın ileri sürdüğü varsayıma destek verirken Tropp ve Landers'in (1979) hokey oyuncularıyla yaptığı araştırmayla paralel sonuçlar vermemiştir. Tropp ve Landers, hokey (field hockey) takımlarında pasların sayısını dikkate alarak etkileşim sıklığını incelemişler ve yüksek etkileşim pozisyonlarındaki oyuncuların, yüksek düzeyde liderlik gösterdiklerini bulmuşlardır. Tropp ve Landers, fonksiyonel merkezilik (sporçunun oynarken ortaya koyduğu davranış) ve konu-görev bağımlılığının, alansal merkezilikten (sporçunun gerçekte oyun alanının neresinde pozisyon aldığı) ve pozisyonların etkileşimden daha önemli olabileceğini ileri sürmüşlerdir.

Spor sosyolojisinde pozisyonlarla ilgili araştırmalar ise, daha çok ırk ve ayrımcılık konularına odaklanmıştır (örneğin; Best, 1987; Maguire, 1988; Johnson, 1988; Medoff, 1988; Smith ve Seff, 1989; Leonard II, Ostrosky ve Hunhendorf, 1990; Phillips, 1991; Johnson ve Johnson, 1995; Norris ve Jones, 1998). Futbolda oynanılan pozisyonlar ve bunların psikolojik istemleri ile ilgili araştırmalar çok sınırlıdır. Bu boşluğun doldurulması için, bir çok araştırmaya gereksinme vardır. Bu bağlamda araştırmanın amacı; profesyonel futbolcuların oynadıkları pozisyonlara göre (kaleci, libero, stoper, sağ ve sol bek, santrfor, sağ ve sol kanat, orta sahanın ortası, orta sahanın sağ ve solu) psikolojik becerileri (İM, BD, BG, SB ve KK), anlamlı farklılık göstermekte midir sorusuna cevap aramaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Profesyonel futbolcuların psikolojik becerilerinin analizi, "FPBÖ-16" ve oynadıkları pozisyonlar ise, ankete verdikleri cevaplarla belirlendi (Konter, 2002). Araştırma, profesyonel futbolda oynanılan pozisyon değiştiğinde, psikolojik becerilerinin de değişeceği hipoteziyle gerçekleştirildi. Araştırma, karşılaştırmalı, betimsel nitelikte (durum saptamaya yönelik), açıklayıcı ve korelasyonel bir özellik taşımaktadır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmaya yaşları 16-37 arasında değişen ($X = 23.08$, $S.S = 3.67$) 313 erkek profesyonel futbolcu katıldı. Araştırmanın evreni, Türkiye Futbol Federasyonunun (T.F.F) 7. bölgesi olan Güney-Anadolu illerinde 18 takım ve 451 profesyonel futbolcudan meydana geldi. Bunlardan 17 profesyonel futbol takımı ve 313 profesyonel futbolcunun verileri analiz edildi. Böylelikle, bir takım hariç evrendeki bütün profesyonel futbol takımlarına ulaşıldı. Araştırmada, 1., 2. ve 3. ligde bulunan takımlar ve profesyonel futbolcular yer aldı (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmada Yer Alan Profesyonel Futbolcuların Sayıları, Oynadıkları Takımlar ve Futbol Ligleri.

Profesyonel Takımlar	N Sayısı	Bulunduğu Lig
1) İskenderun D.Ç. Spor	11	3
2) Hatay Spor	10	2
3) Ceyhan Belediye Spor	18	3
4) Silifke Spor	17	3
5) İskenderun Spor	16	3
6) Kilis Belediye Spor	21	3
7) Maraş Spor	19	3
8) Tarsus İdman Yurdu	19	3
9) Kozan Spor	18	3
10) Adana Demir Spor	22	2
11) Sanko	40	2
12) İslahiye Belediye Spor	18	3
13) Mersin İdman Yurdu	18	2
14) Karaman Spor	16	3
15) GASKİ	20	3
16) Yeni Anamur Spor	17	3
17) Gaziantep Spor	13	1
TOPLAM	313	17

Evren ve örneklemin oluşturulmasında, T.F.F'nin Güney-Anadolu illeri bölge temsilciliğinden ve yazılı kaynaklardan yararlanıldı (T.F.F, 1999).

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak kullanılan "FPBÖ-16" kullanıldı (Konter, 2002). "FPBÖ-16", 5 faktör (alt ölçek) ve toplam 16 maddeden (imgeleme alt ölçeğinde 4, diğer 4 alt ölçekte de 3'er madde bulunmaktadır) meydana gelmektedir. FPBÖ-16'nın güvenilirlik katsayıları, İM= 0.66, BD= 0.73, BG= 0.62, SB= 0.68 ve KK= 0.63' tür. FPBÖ-16'da beş (her zaman, sık sık, ara sıra, nadiren ve hiçbir zaman) ve profesyonel futbolcuların oynadıkları pozisyonlarla ilgili anket sorusunda ise, sekiz (kaleci, libero, stoper, sağ ve sol bek, santrfor, sağ ve sol kanat, orta sahanın ortası, orta sahanın sağ ve solu) seçenek bulunmaktadır.

Uygulama

Teknik direktör, antrenör, takım yöneticisi ve takım kaptanlarıyla ilişkiye geçilerek yardım istendi. Kamp yapılan otel, dinlenme tesisi ve antrenman sahalarına gidilerek veriler toplandı. Futbolculara anket, ölçek ve kalem sağlanarak başlarında beklendi ve soru sormalarına izin verildi. Sporcuların içten yanıt vermeleri teşvik edildi. Çalışmanın bilimsel olduğu, sonuçların özel yaşantılarını etkilemeyeceği, ölçek ve anket üzerine isim yazılmaması gerektiği, bilgilerin onların izni olmadan kimseye verilmeyeceği, doğru sonuçların alınması açısından içten ve samimi yanıt vermenin önemi açıklandı.

Verilerin Analizi

Profesyonel futbolcuların "FPBÖ-16", ve "anket sorularına" verdikleri cevaplardan elde edilen verilerin "tek yönlü varyans analizleri (ONE WAY-ANOVA) yapıldı.

BULGULAR

Profesyonel futbolcuların psikolojik becerileri (İmgeleme-İM, Baskı Altında Doruk Performans Ortaya Koyma-BD, Bağlılık Gösterme-BG, Stresle Başa Çıkma-SB ve Karşılaşma Kaygısı-KK), oynadıkları pozisyonlara göre anlamlı farklılık göstermekte midir ?

Tablo 2'den de görülebileceği gibi profesyonel futbolcuların oynadıkları pozisyonlarla ölçülen hiçbir psikolojik beceri arasında anlamlı bir farklılık bulunamadı ($P>.05$).

Tablo 2. Profesyonel Futbolcuların Oynadıkları Pozisyonlarına Göre Psikolojik Becerilerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapmaları İle Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

OYNANILAN POZİSYON	N	İM		B.D		B.G		S.B		K.K	
		x	s.s	x	s.s	x	s.s	x	s.s	x	s.s
1)Kaleci	37	3.77	1.04	3.16	1.01	4.14	1.09	3.39	.98	3.85	.92
2)Libero	24	3.70	.74	3.13	1.31	4.36	.92	4.14	.60	3.69	.82
3)Stoper	43	3.78	.81	3.05	1.18	4.42	.69	3.90	.93	3.97	.86
4)Sağ ve Sol Bekler	34	3.74	.85	3.31	1.21	4.43	.72	3.91	.96	3.69	1.24
5)Santrfor	54	3.65	.80	3.08	1.26	4.31	.93	4.16	.84	3.86	.97
6)Sağ ve Sol Kanat	26	3.68	1.04	2.97	1.23	4.31	1.10	4.06	1.00	3.50	1.02
7)Orta Sahanın Ortası	41	3.70	.96	2.98	1.05	4.24	1.02	3.84	1.04	3.86	1.00
8)Orta Sahanın Sağ ve Solu	54	3.82	.82	3.02	1.15	4.32	.85	3.98	.93	3.91	.78
Top.	313	3.73	.87	3.08	1.16	4.32	.91	3.98	.92	3.82	.95
F		.20		.32		.39		.68		.84	
P(sig)		.99		.95		.91		.69		.56	
Alt Gruplarda Anlamlı Farklılık			YOK	YOK		YOK		YOK		YOK	

Not: İM=İmgeleme, B.D=Baskı Altında Doruk Performans Ortaya Koyma, B.G=Bağlılık Gösterme, S.B=Stresle Başa Çıkma, K.K=Karşılaşma Kaygısı

TARTIŞMA

Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, profesyonel futbolda oynanılan pozisyonlar değiştikçe psikolojik beceriler de değişeceği hipotezi desteklenmemektedir. Bu sonuç, Nicholls ve ark. (1993), Konter (1996), Norris ve Jones'un (1998) çalışmalarını desteklemesine karşın, Kırkcaldy (1982), Schellenberger (1990), Cox ve Yoo'nun (1995) pozisyonlarla ilgili araştırma sonuçlarını desteklememektedir.

Pozisyonlarla ilgili araştırmalar daha çok liderlik, yöneticilik, kaptanlık, ırk ve etnik ayrılıklar, siyah ve beyazlar, azınlıklar ve dışlanmalara odaklanmıştır. Oynanılan pozisyon ve psikolojik becerilerle ilgili çalışmalar oldukça azdır. Bu konuda sınırlı sayıdaki araştırma sonuçları arasındaki farklar ise, kullanılan yöntemler, ele alınan takımların özellikleri, kültürel farklılıklar ve ölçülen psikolojik becerilerin çeşitliliğinden kaynaklanabilir. Bu konuda daha kesin sonuçlar için, daha fazla araştırmaya gereksinim vardır.

Pozisyonlarla ilgili araştırmalara bütünüyle bakıldığında, hiçbir pozisyonun diğerinden daha önemli oldu-

ğu sonucu çıkarılmamaktadır. Araştırma sonuçları, oynanılan pozisyon önemli olmaksızın, takımdaki belirli bazı oyuncuların diğerlerine göre daha baskın (dominant) olabildiğini göstermektedir. Bu oyuncuların, daha ağırlıklı olarak, özellikle merkezi orta saha alanındaki pozisyonlarda bulunmaları bir dereceye kadar normal görülebilir. Ancak, pozisyonlarla ilgili psikolojik becerilerin genellenmesi oldukça güçtür. Çünkü, bir takımındaki dominant oyuncu santrfor (hücum pozisyonu) , karşı takımının ise, bir stoper (savunma pozisyonu) olabilir.

Kuzey Amerika da popüler olan beyzbol ve Amerikan futbolu gibi sporlardaki pozisyonlar, futboldaki (soccer) pozisyonlara göre, daha açık bir şekilde belirlenmiş olabilir. Futbol (soccer) bu sporlardan farklı olarak, daha akıcı ve hareketliliğin bulunduğu bir oyundur. Örneğin Özmen (1999), diğer hiçbir spor dalının futbolda olduğu gibi, bütün sporcuların birbirlerine bağılıklarını netleştirmedini belirtmiştir. Bu nedenle, beyzbol ve Amerikan futbolunda var olan pozisyonlarla ilgili farklılıkların, futbolda da benzer şekilde bulunduğunu düşünmek doğru olmayabilir. Spordan spora olan farklılıkların yanı sıra ülkelerarası kültürel, ekonomik ve siyasi farklılıklar da, pozisyon ve dizilmelerle ilgili bazı farklılıklara yol açabilir.

Futbolda gelişen hücum ve savunma sistemleriyle bütün pozisyonların, eşit derecede önemli hale geldiği de ileri sürülebilir. Takım organizasyonunda ana noktayı, güçlü yanlardan yararlanma ve zayıf yönleri saklama strateji ve taktikleri oluşturabilir. Örneğin Özmen (1999), futbolda zayıf yönlerin güçlü yönler tarafından korunarak başarılı olunabileceğini vurgulamıştır. Bu nedenle, pozisyonların önemli olmasına karşın, bir takımı bütün olarak değerlendirme ile daha doğru sonuçlar alınabilir. Çünkü, bir bütün, kendi parçalarının toplamından daha fazla bir anlam ifade edebileceği gibi, bir takım da, kendi futbolcularının toplamından daha fazla anlam ifade edebilir.

Futbolda pozisyonlarla ilgili araştırmalarda farklı yöntemler kullanılabilir örneğin, teknik direktör ve antrenörlerin algılamaları, maç analizleri, görüşmeler ve anketler kullanılarak daha sağlıklı bilgiler elde edilebilir.

KAYNAKLAR

- Bangsbo, J. (1994). **Fitness training in football, a scientific approach**. Copenhagen: H0+Storm, Bagsvaerd.
- Beck, M. (1991). **Soccer fit, training and health for soccer players**. Swindon: The Crowood Press.
- Best, C. (1987). Experience and career length in professional football: The effect of positional segregation. **Sociology of Sport Journal**, 4, 410-420.
- Beswick, B. (2001). **Focused for soccer**. Illinois: Human Kinetics.
- Chelladurai, P. ve Carron, A. V. (1977). A reanalysis of formal structure in sport. **Canadian Journal of Applied Sport Science**, 2, 9-14.
- Cooper, R. ve Payne, R. (1972). Personality orientations and performance in soccer teams. **British Journal of Social and Clinical Psychology**, 2, 2-9.
- Cox, H. R. ve Yoo, S. H. (1995). Playing position and psychological skills in American football. **Journal of Sport Behavior**, 18,(3) 183-193.
- Goldberg, A.S. (1998). **Sports sump busting**. Illinois: Human Kinetics.
- Grusky, O. (1963). The effects of formal structure on managerial recruitment: A study of baseball organization. **Sociometry**, 26, 345-353.
- Johnson, N. (1988). A methodology for studying stacking in football and baseball: A preliminary note. **Sociology of Sport Journal**, 5, 270-277.
- Johnson, B. D. ve Johnson, N. R. (1995). Stacking and stoppers: A test of the outcome control hypothesis. **Sociology of Sport Journal**, 12, 105-112.

- Kirkcaldy, B. D. (1982). Personality and sex differences related to positions in team sports. **International Journal of Sport Psychology**, 13, 141-153.
- Konter, E. (1996). **Spor psikolojisi ve futbol**. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Konter, E. (1997). **Futbol'da süratin teori ve pratiği**. Ankara: Bağırhan Yayımevi.
- Konter, E. (2002). **Profesyonel futbolda bazı değişkenlere göre psikolojik becerilerin araştırılması**. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Lee, M. J. Patridge, R. ve Coburn, T. (1983). The influence of team structure in determining leadership function in association football. **Journal of Sport Behavior**, 6, 59-66.
- Leonard II, W. M. (1987). Stacking in college basketball: A neglected analysis. **Sociology of Sport Journal**, 4, 403-409.
- Ostrosky, T. ve Hunhendorf, S. (1990). Centrality of position and managerial recruitment: The case of major league baseball. **Sociology of Sport Journal**, 7, 294-301.
- Maguire, J. A. (1988). Race and position assignment in English soccer: A preliminary analysis of ethnicity and sport in Britain. **Sociology of Sport Journal**, 5, 257-269.
- Medoff, M. H. (1988). Positional segregation and the economic hypothesis. **Sociology of Sport Journal**, 3, 297-304.
- Melnick, M. J. (1988). Racial segregation by playing position in the English Football League, some preliminary observations. **Journal of Sport and Social Issues**, 12, 122-130.
- Nicholls, G. McMorris, T. White, A. ve Carr, C. (1993). An investigation into the validity of the use of centrality as a criterion for stacking studies in soccer. (Ed: T. Reilly, J. Clays, A. Stibbe. **Science and Soccer II** (sf.192-195), London: E & F.N SPON.
- Norris, J. ve Jones, R. L. (1998). Towards a clearer definition and application of the centrality hypothesis in English professional association football. **Journal of Sport Behavior**, 21, 2.
- Özmen, Ö. (1999). **İlköğretim okullarında futbol**. Ankara: Bağırhan Yayımevi.
- Phillips, J. C. (1991). The integration of central positions in baseball: The black shortstop. **Sociology of Sport Journal**, 8, 161-167.
- Renkikurt, T. (1991). **Futbol kondisyon el kitabı**. İstanbul: Türkiye Futbol Federasyonu Eğitim Yayınları-8.
- Shellenberger, H. (1990). **Psychology of team sports**. Toronto: Sports Books Publisher.
- Smith, E. ve Seff, M. A. (1989). Race, position, segregation and salary equity in professional baseball. **Journal of Sport and Social Issues**, 13(2) 92-110.
- Tropp, K. J. ve Landers, D. M. (1979). Team interaction and the emergence of leadership and interpersonal attraction in field hockey. **Journal of Sport Psychology**, 1, 228-240.
- T.F.F. (1999), **Türkiye Futbol Federasyonu, 1998-1999 sezonu Türkiye profesyonel birinci lig-ikinci devre-ikinci lig yükselme, klasman müsabakaları statü ve fikstürü**. İstanbul: Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları.
- T.F.F. (1999). **Türkiye Futbol Federasyonu amatör futbol almanakı 1998-1999**. İstanbul: Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları.

Summary

INVESTIGATION OF PSYCHOLOGICAL SKILLS ACCORDING TO PLAYING POSITIONS OF PROFESSIONAL SOCCER PLAYERS

Erkut Konter*

INTRODUCTION

Soccer is a team sport involving stacking of players on field. Players have different positional organization as regard to systems, subsystems and tactics in soccer (3-5-2, 4-4-2, 4-3-3 etc.).

Apart from physical, technical and tactical skills, psychological skills are also important to achieve better performance in soccer such as, imagery, peaking under pressure, coping with stress, competitive anxiety, commitment, goal setting, concentration (Beswick, 2001). Although, psychological skills are needed for all positions, physiological, technical, tactical and psychological demands of the positions could be different to some extent, for example, positional demands of goalkeeper, fullback, midfield, and forward players (Shellenberger, 1990; Beck, 1991; Renklikurt, 1991; Bangsbo, 1994; Konter, 1996; Konter, 1997). Psychological demand of the positions might also be different from one sport to another, since sports are very diverse (Goldberg, 1998).

On the one hand, some studies revealed important differences between positions and psychological skills as well as mood states, for instance, anxiety control, concentration, motivation and self-confidence in American Football (Cox and Yoo, 1995) and university basketball (Leonard II, 1987), ego and task orientation in

Soccer (Cooper and Payne, 1972), mental toughness, dominance, aggression and emotional stability, extraversion (Kirkcaldy, 1982), assertiveness, self-confidence, concentration (Shellenberger, 1990), leadership (Grunsky, 1963; Chelladurai and Carron, 1977). On the other hand, some other studies did not

give the paralel results as regard to center and pariferal positions (Nicholls, McMorris and Carr, 1993), defemse, midfield and offense positions and competitive state anxiety (Konter, 1996).

Researches related to positions in sports have focused more leadership, organization, management, captaincy, racism, black and whites, ethnic minorities and discrimination (Best, 1987; Maguire, 1988; Johnson, 1988; Medoff, 1988; Smith and Seff, 1989; Leonard II, Ostrosky and Hunhendorf, 1990; Phillips, 1991; Johnson and Johnson, 1995; Norris and Jones, 1998). Overall, research findings are not conclusive to date. Obviously, more research is needed in this interesting and new field of study.

Therefore, the purpose of this study is to investigate psychological skills (imagery, peaking under pressure, commitment, coping with stress and competitive anxiety) according to playing positions (goalkeeper, fullback, half-back, center-back, center-midfield, midfield on the left, midfield on the right, wingers and center forward) of professional soccer players.

METHOD

Participants

Male professional soccer players aged 16-37 participated in this study ($X = 23.08$, $S = 3.67$). Population of this study consisted of 18 professional soccer teams and 451 professional soccer players of "South Anatolia Region" which is categorized 7th. one by the Turkish Soccer Federation. Total 313 professional soccer players were reached in this study, which is 68 % of the population.

*Address for correspondece: Erkut Konter Dokuz Eylul Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi
E-mail: erkut.konter@deu.edu.tr

Questionnaire and Inventory

Soccer Psychological Skills Scale-16- (Konter, 2002) with a questionnaire was applied to 313 professional soccer players and data gathered about psychological skills and playing positions of professional soccer players. Reliability coefficients of the SPSS-16 are 0.66 for the imagery, 0.73 for the performing under pressure, 0.62 for the commitment, 0.68 for the coping with stress and 0.63 for the competitive anxiety.

Data Collection

Technical directors, coaches and club managers of the soccer teams were contacted to have permission to apply the questionnaire and the inventory to 313 professional soccer players. The questionnaire and the inventory were given to professional soccer players where they trained and had soccer camps. The technical directors, coaches and club managers, determined the most convenient time for the application. Players were given an explanation about purpose of the questionnaire and the inventory and allowed to ask whenever they needed. Professional soccer players were encouraged to give honest and sincere answers by emphasizing that It was a scientific study, there was no right and wrong answers, It was not a personal assessment, information about them and their respond were not going to be given anyone else without their permission.

Data about playing positions and psychological skills were obtained from the questionnaire and the inventory. Then, data were analyzed by One-way ANOVA.

RESULTS

The results of the One-Way ANOVA showed no significant difference between measured psychological skills and playing positions in professional soccer.

DISCUSSION

Results do not support the hypothesis that; psychological skills differ according to playing positions in professional soccer. Literature review shows that some researches support the results of this study for example, Nicholls, McMorris, White and Carr, 1993), Konter

(1996), Norris and Jones (1998), while some others do not give the parallel results for instance, Kirkcaldy (1982), Shellenberger (1990), Cox and Yoo 1995).

Researches related to positions in sports have focused more leadership, organization, management, captaincy, racism, black and whites, ethnic minorities and discrimination. Particularly, there is not much research done in this very new and specific field of study. Research findings obtained from a few studies are not conclusive to date. Therefore, In order to have more certain, precise and complete results regarding psychological skills and playing positions in professional soccer, more research is needed.

YAZIŞMA ADRESİ:

Erkut Konter
Atilla Mah.
458 Sok.
No.11/3
Eşrefpaşa / İZMİR 35270
Tel 0 232 2553004
e-mail: erkut.konter@deu.edu.tr